

Michael Gjedde-Nielsen
Hans Lykke Hansen

ABR 89

Almindelige Bestemmelser for teknisk
Rådgivning og bistand

3. udgave

ADVOKAT
JERRY OSBAK
NØRREGADE 30 - 1165 KBH. K
ØD 11 FRA NØRREPORT
TLF. (01) 14 42 101 GLE 024 7470

KARNOV
GROUP

Udgivet af Hans Lykke Hansen

1994

Karnov Group Denmark A/S, København 2013

ISBN 978-87-93-44663-3

Udgivet af Mette Petersen, Karnov Group Denmark A/S
Layout og tryk: Zenner Grafisk a/s, Odder

McLandsk, fotografisk eller anden gengivelse
af denne bog eller dele af den er ikke tilladt
ifølge gældende dansk lov om ophavsret.
Alle rettigheder forbeholdes.

Forord

1. udgaven af denne bog udkom i slutningen af 1994. En betydeligt udvidet 2. udgave udkom i begyndelsen af 2006. Udviklingen, herunder den tilkomne rets- og voldgiftspraksis i de forløbne år, har skabt behov for en 3. udgave, som hermed foreligger.

Advokat Peter Fauerholdt Thommesen har med indsigt og engagement forestået redigeringen af det centrale pkt. 6.2.1 om ansvar for fejl og forsømmelser. Dette takker vi for.

Stud.jur. Cecilie Dohn og stud.jur. Mette Ridder har bistået med tilvejebringelse af rets- og voldgiftspraksis, opdatering af litteraturreferencer m.v. Dette takker vi ligeledes for.

Endelig tak til sekretær Sanne Høegh Lorentsen, der har forestået layoutarbejdet.

En del kendelser fra Voldgiftsretten for bygge- og anlægsvirksomhed er refereret såvel i Kendelser om fast ejendom (KFE) som i Tidsskrift for Bolig- og Byggeret (T:BB). I bogen er der alene givet en reference, men der findes bagest i bogen et krydshenvisningsregister.

Der er kun undtagelsesvis taget hensyn til materiale offentliggjort efter den 1. september 2013.

København, november 2013

Michael Gjedde-Nielsen

Hans Lykke Hansen

Innholdsfortegnelse

	Forord	5
1	Alment	13
1.0	Reglernes anvendelse og formål	13
1.0.1		13
1.0.2		20
1.0.3		21
1.1	Rådgiverens virke	23
1.1.1		23
1.1.2		27
1.1.3		28
1.1.4		31
1.1.5		32
1.1.6		33
1.2	Klientens virke	35
1.2.1		35
1.2.2		37
2	Rådgivningen	44
2.1	Rådgivningsaftalen	44
2.1.1		44
2.1.2		47
2.1.3		54
2.1.4		55
2.1.5		55
2.1.6		57
2.2	Rådgivningens former	60
2.2.1	Delt rådgivning	60
2.2.2	Totalrådgivning	61
2.3	Rådgivningens faser	62
2.3.1		62
2.3.2		70
2.4	Forhold under rådgivningen	71
2.4.1		71
2.4.2		74

5.2.a)	ved ændring af opgaven, som ønskes af klienten	148
5.2.b)	såfremt klienten eller en af hans øvrige rådgivere ikke træffer beslutninger eller præsterer materiale eller ydelser inden for de aftalte tidsfrister	149
5.2.c)	såfremt klientens entreprenører ikke præsterer materiale eller ydelser inden for de aftalte tidsfrister	151
5.2.d)	såfremt myndigheder ikke meddeler godkendelser, beslutninger eller svar, eller præsterer materiale eller ydelser inden for de aftalte tidsfrister	151
5.2.e)	ved offentlige pålæg	152
5.2.f)	ved begivenheder, som rådgiveren ikke er herre over, og som han ikke forudså eller burde have forudset	153
5.3		155
5.4		156
5.5		157
5.6		158
6.	Ansvar	159
6.1	Ansvar for tidsfristoverskridelser	159
6.1.1		160
6.1.2		166
6.1.3		169
6.2	Ansvar for fejl og forsømmelser	170
6.2.1		170
	Indledende bemærkninger	171
	Rådgiveraftalens betydning for ansvaret	174
	Vederlagets størrelse	175
	Klientens samtykke	180
	Klientens medvirken og faglige ekspertise	182
	Garanti/tilsikring	185
	Byggetidens viden	187
	Prisafslag/honorarreduktion	189
	De enkelte ansvarstilfælde	192
	1. Projektering og forberedelse hertil	193
	2. Udbudsfasen	217

3	Udførelsesfasen	226
4	Valg af materialer og metoder	236
5	Totalentreprise	245
6	Økonomiske overskridelser	253
	Estatningens fastsættelse	258
6.2.2	6.2.7 Begrænsninger/reguleringer af rådgiveransvaret	268
1	Hvornår kan ABR's ansvarsbegrænsningsregler anses for vedtaget?	269
2	Kan ansvarsbegrænsningsklausulerne påberåbes over for klientens aftaleparter?	271
3	Ansvarsbegrænsningsklausulers betydning i forhold til indbyrdes regres mellem solidarisk ansvarlige skadevoldere	279
6.2.2		282
1	Forsikringens omfang	284
2	Geografisk dækningsområde	288
3	Undtagelser	288
a)	Garanti	288
b)	Tilsagn om pris og tid	289
c)	Omprojektering	289
d)	Grov uagtsomhed	290
e)	Blandede interesser	290
4	Selvrisiko	291
6.2.3.1		292
6.2.3.2		301
6.2.4		307
6.2.5		312
	Solidarisk ansvar generelt	313
	Pro rata-ansvar	319
6.2.6.1		322
	Generelt om tilsynets ansvar	322
	Tilsynsansvaret som angivet i 6.2.6.1	328
6.2.6.2		331
6.2.7		332
6.2.8		333
7.	Udskydelse og standsning af opgaver	336
7.1	Udskydelse af opgaver	336
7.1.1		336
7.1.2		339

1.0.1	340
1.0.2	340
1.0.3	340
1.0.4	351
1.0.5	352
1.0.6	353
1.0.7	354
1.0.8	356
8. Misligholdelse	357
8.1	357
8.2	360
8.3	361
8.4	363
9. Tvister	367
9.0.1	367
9.0.2	371
9.0.3	371
Bilag: ABR89	374
Litteraturliste	393
Doms- og kendelsesregister	398
Krydshenvisningsregister	403
Stikordsregister	407

1. Alment

1.0 Reglernes anvendelse og formål

1.0.1

Bestemmelserne finder anvendelse på teknisk rådgivning og bistand inden for bygge- og anlægsområdet, herunder arkitektmæssig, ingeniørmæssig, landskabsarkitektmæssig og planlægningsmæssig bistand.

af 1.0.1

Bestemmelserne er udarbejdet med henblik på anvendelse specielt inden for bygge- og anlægsområdet, men tænkes også anvendt på anden teknisk rådgivning.

Der har for arkitekter været honorarregler siden 1887. Disse regler, der ud over at fastlægge arkitektens honorar også regulerede en række spørgsmål i retsforholdet mellem bygherre og arkitekt, er blevet revideret flere gange. En gennemgribende revision og udbygning fandt sted i 1922. 1922-reglerne blev igen revideret i 1958. Denne revision vedrørte primært honorarernes størrelse.

Honorarreglerne for arkitekter blev ophævet pr. 1. januar 1966, primært på grund af det daværende monopoltilsyns indgriben.

For ingeniørerne blev der første gang fastsat vejledende honorarregler i 1923 (1923-reglerne). Disse regler blev ophævet af Dansk Ingeniørforening (DIF) i 1956.

De ophævede honorarregler for arkitekter og ingeniører blev ikke umiddelbart erstattet af andre regler. I anden halvdel af 60'erne søgte man at fastlægge nogle regler for en foreløbig ordning med hensyn til honoreringen af arkitektydelser. I den forbindelse nedsatte Boligministeriet et arbejdsudvalg. Resultatet af udvalgets arbejde blev en anbefaling af, at honorering skulle ske efter principperne i de reviderede regler fra 1958 med forskellige juster-

ABR 89 indeholder kommentarer til samtlige bestemmelser i
Almindelige Bestemmelser for teknisk Rådgivning og bistand (ABR).

ABR 89 indeholder en gennemgang af de regler, der gælder for retsforholdet
mellem klienten og den tekniske rådgiver (arkitekten eller ingeniøren).

Derudover indeholder ABR 89 en gennemgang af praksis ved de
almindelige domstole samt praksis ved Voldgiftsretten for bygge- og anlægs-
virksomhed inden for dette område.

Retsudviklingen har siden fremkomsten af denne bogs 2. udgave, primo 2006,
skabt et behov for en ny ABR 89. Af områder, som bogen beskæftiger sig med,
kan bl.a. nævnes

- Rådgivningens former
- Ansvar for fejl og forsømmelser
- Honorarspørgsmål
- Reglerne om arkitekters og ingeniørers ophavsret
- Ansvar for forsinkelse
- Udskydelse og standsning af opgaven
- Tidsfrister
- Misligholdelse
- Tvistløsning

ABR 89 henvender sig især til advokater, domstolsjurister, arkitekter,
ingeniører og bygherrer.

Michael Gjedde-Nielsen og Hans Lykke Hansen er advokater og partnere
i VILTOFT, der er specialiseret inden for entrepriser, udbud og proces.

ISBN 978-87-619-3446-8

9 788761 934468